

REDACȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL
pentru Austro-Ungaria:
pe un an 20 cor.
pe 1/2 an 10 cor.
pe 1/4 an 5 cor.
pe o lună 2 cor.
N-ri de Duminică pe an 4 cor.
Pentru România și străinătate pe an
40 franci.

Manuscripte nu se înapoiază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

INSERTIUNILE:
de un șir garmond: prima dată 10
bani; a doua oară 12 bani; a
oară 8 b. de fiecare publicație.

Atât abonamentele, cât și inser-
țiile sunt a se plăti înainte în A.

Telefon pentru oraș și comitat:

Scrisori nefrancate nu se primesc.

Contra românismului.

II.

Monarchia noastră, ca mare putere, ca garantă a păcii și susținerea *status-quo*-ului în Peninsula-Balcanică și însărcinată (împreună cu Rusia) a priveghia asupra introducerii reformelor corespunzătoare timpului și condițiilor din Macedonia, în primul rând este chemată a sprigini tendințele firești și legitime ale tuturor neamurilor din acea țară.

Monarchia noastră însă, de un timp încoace e rău bântuită de boale parlamentare, în cât prin mediul acestor boale s'au strecurat și se strecoară veleități și tendințe cu totul contrare interesului păcii, contrare interesului Turciei, contrare drepturilor neamurilor acelei țări și chiar a monarhiei noastre.

Orbia șovinistă maghiară a inventat, în afară de «idealul» unei Ungarii maghiare, din punct de vedere etnic, o potență a celei utopice: imperiul maghiar în Orientul european!

Și deputatul sēcuiesc, Ugron Gábor, — acela care plănuse oare-când înființarea unei bănci franco-ruse în Ungaria și preconisase planul unei politici ungurești rusofile — într-un acces de șovinistă grandomanie interpelează pe ministrul de externe, contele Goluchowsky, în ședința delegațiunii, dela 4 Februarie, asupra organizării de misiuni catolice-maghiare în Peninsula-Balcanică — pen-

tru propagarea și întărirea maghiarizmului în imperiul turcesc.

Contele Goluchowsky a răspuns, ferentului șovinist, într-un mod de tot discret, declarând că răspunsul său e «foarte confidențial» — cum se spune într-o notiță alui «Budapesti Hirlap» dela 5 Februarie, — așa că din acel răspuns prin presă nimic n'a transpirat...

E semnificativă această apariție, și cu atât mai mult trebuie să fie luată în cumpană, cu cât vedem într'însa tendința de-a împinge anarhia provocată de violenții șoviniști opoziționali maghiari acasă, și în domeniul politicii externe, pentru a compromite înalte interese — pentru a aduce poate bulgarismul sarafofian la modă, pe o scară mai întinsă?

Nu ne surprinde însă această manifestație spontană anti-română a șovinismului maghiar; — dar ne-a surprins opozițiunea unui similar — ideal, de întoarcere la «maica Roma» eșit din rostul unor frați, de un sînge cu noi și cu Românii-macedoneni.

Lucru ciudat! de odată cu interpelația lui Ugron în delegațiunii, «Unirea» din Blaj se ocupă, în numărul său 4 9, de catolicizarea sau unirea Românilor din Macedonia cu biserica Romei.

Aceasta le-ar mai trebui fraților noștri dela Pind!

Nu e destul că suntem noi, Românii de sub coroana Sfintului Ștefan, despărțiți în ortodocși și uniți?

Nu au îndurat destule greutăți și suferințe părinții și moșii noștri din cauza acestei desbinări a neamului?

Cetească domniș de la «Unirea» cărțile d-lui Dr. Bunea, și vor vedea și înțelege, ce mare primejdie, ce nefericire, ce dezastru merge alături cu propaganda proselitistă.

Și să nu uităm profeticele cuvinte ale poetului: «Cel-ce își lasă legea, își pierde neamul său!»

Dar să luăm istoria mare de marlor, papalitatea falnicului regat polon? L'a mântuit din pierzare? O, nu! El a dispărut, ca o împărăție din povești...

Polonii din Prusia, sunt ajutați de catolicism contra germanisării? Rutenii din Ungaria sunt scăpați de maghiarizare?

O, nu! Nicî-de cât!

Atunci, ce ar căuta biserica Romei în Balcani? Să spargă un neam întreg și unitar în credință? Să învrăjbească pe cel-ce n'au încă biserică națională, pe Români?

Ce tristă armonie, între «Unirea» și Ugron!...

Și când vor să «mântuie» neamul românesc din Macedonia, aceste triste figuri? Atunci când chemați nu sunt la aceasta, competenți nu sunt, destoinici nu sunt, — dar de loc nu sunt!

Confrații noștri din Blaj ar face mult mai bine, dacă nu s'ar amesteca în chestiuni, a căror rezolvare nu este în putința noastră.

Academia Română.

Raportul asupra lucrărilor făcute în anul 1903—1904.

În ziua deschiderii sesiunii ordinare anuale a Academiei Române, dl Dimitrie A. Sturdza, secretarul general perpetuu al savantei adunări, a dat citire unui raport foarte amănunțit asupra lucrărilor Academiei în anul 1903—1904.

Raportul începe prin următoarea constatare.

Domnilor colegi,

„Se împlinesc 38 de ani, de când prevedința a croit țării noastre o soartă nouă. Pusă sub călăuzirea unui Domnitor înțelept și viteaz, Țeara Românească a intrat pe o cale de transformări din ce în ce înălțătoare. Nimenea dintre noi nu și-ar fi închipuit, cu 50 de ani înainte, să vază starea de desvoltare și de înflorire, în care ne aflăm astăzi. Pentru noi, cari am asistat și lucrat împreună la desăvîrșirea acestui proces, propășirea noastră se prezintă într-o lumină cu atât mai fermecătoare, cu cât începuturile ei erau modeste. Minunată și rară fericire pe care numai popoarele alese și iubite de Dumnezeu o pot avea! Lipsiți de viață politică proprie mai mult de un secol, atárnînd de bunul plac al întâmplărilor în ce privește viitorul nostru național, împrăstiați și împărțiți cu trupul și cu sufletul, perzând din pricina amestecurilor străine calea unei desvoltări proprii, am fost chemați, grație devotamentului Domnitorului nostru iubit și a puterii de muncă a neamului nostru, la traiul unui popor liber și conștient de menirea sa.

„Azi stau deschise înaintea noastră atâtea cărări, cari să ne ducă toate la un țel bine determinat! În toate manifestările vieții sale, statul românesc se prezintă ca un organism viguros, ca un element de ordine și cultură.

„Iar instituiunea noastră, care deschide astăzi a XXXVIII sesiune generală anuală își are și ea o parte însemnată în această lucrare națională. Privirile Românilor sunt tot mai mult ațintite spre Academia Română, ea este punctul luminos în care se îmbină toate scânteile geniului național, pentru a forma unitatea limbii și a culturii neamului românesc.

„Academia, în toată această activitate, a fost ajutată în mod statornic și stăruitor de oameni devotați progresului patriei și neamului, a căror nume este strâns legat de trecutul și existența instituțiunii noastre.

„În fruntea lor a stat totdeauna și stă Majestatea Sa Regele, protector și președinte de onoare al Academiei Române, dimpreună cu Augusta Sa Familie, care urmărește cu un viu interes lucrările noastre și tot ce privește mișcarea culturală a neamului românesc.

Rezumăm acum activitatea Academiei:

Membrii Academiei. — În cursul anului trecut, Academia a pierdut pe membrii onorari Teodor Mommsen și Lordul Henry Stanley de Arderley, precum și pe membrii corespondenți români: Alfons Saligny, Apostol Mărgărit, Zaharia Boiu și Angel Demetrescu, și pe membrul corespondent străin Emil Legrand.

Mommsen era membru onorar dela 3 Iulie 1879, lordul Stanley, un vechiu amic al țării noastre din timpurile când foastele principate române tre-

ceau prin luptele hotărîtoare spre a eși la viață nouă, era unul dintre cei mai vechi membrii onorari, ales la 7 Septembrie 1871.

Ședințele de peste an. — Academia a ținut în cursul anului 38 ședințe, dintre cari 6 au fost publice. În aceste ședințe, pe lângă lucrările privitoare la mersul instituțiunii, s'au discutat mai multe chestiuni științifice și s'au făcut comunicări din cari cele mai importante sunt următoarele!

Dl prof. Dr. V. Bebeș, despre: Microbii superiori și însemnătatea lor; Microbul turbării; Predispozițiuni congenitale și Originea și combaterea tuberculozei.

Dl prof. Dr. I. Felix, Igienea laptelui.

Dl I. Bianu despre Răspunsul Mitropolitului Moldovei Varlaam tipărit la 1654 în potruiva Catechismului calvinesc.

În ziua de 10 Octombrie, dl Bianu a atras atențiunea Academiei asupra unui exlibris, tipărit grecește și românește, cu data 1692 Iulie 12, la Snagov — o raritate bibliografică, ce se află pe un volum manuscris grec fragmentar adus dela Muzeul de anticități.

Dl I. Bogdan despre un Chrisov dela Mircea Vodă, cu data 10 Iunie 1415. Sp. Haret a citit o Notă asupra populațiunii României, iar dl D. A. Sturdza ziua de 19 Maiu a făcut o expunere despre cuvintele și faptele cari arată îngrijirea M. S. Regelui pentru desvoltarea instrucțiunii publice în România.

(Va urma).

Lase chestia macedoneană în grija fraților nostri din regat, mai competenți și totodată mai mult în stare de cât noi de a se interesa de soarta Românilor din Macedonia și de a le fi întru ajutor.

Nu se ocupe »Unirea« cu darea de peșcheș oriental Sfântului scaun din Roma, atunci când România de decenii luptă, muncește și ajută prin școala și în toate chipurile pe frații nostri dela Pind, pentru a-i emancipa.

Nu se frământă »Unirea« cu soluții, noui, când calea mântuirii a fost aleasă de înțeleptul rege al României moderne și de sfetnicul săi.

Grație luminatului monarch Carol I, relațiunile mândrului regat dela Dunărea de jos sunt astăzi cele mai bune cu Rusia și cu Grecia, ceea-ce este un interes vital al României și românismului — și e imprudent ca un ziar românesc, fie cât dela periferie, în ce privește hotarele românismului, să-și arunce otrava idololatrii astăzi, asupra celor ce pricinuit-au în trecut neamului românesc durere.

Să lăsăm celor înțelepți conducerea și celor sus puși politica mare! Ear noi să ne preocupăm de micile noastre necazuri, cari mari nevoi cuprind și în primejdie ne pun poporul.

Ce vor mai fi făcând isolații nostri frați uniți din Sălagiu și Marmăția?

Cu tremur în suflet își aduce aminte scriitorul acestor rânduri, că într-o zi de Paști intrând în biserica românească din Sătmar, a auzit predică ungurească.

Hic Rhodos! . . .

Un mare rău.

Oprindu-ne asupra scenei istorice (*pentru Unguri!*) când în Dieta ungară bătrânul rákoczian și kossuthist Thaly a oferit pace contelui Tisza, spuneam că îndeosebi noi Români ar trebui să învățăm dela Unguri *cum să ne călcăm pe inimă* și lăsând d'oparte invidie și ură, cel puțin în momentele grele ale vieții noastre naționale să ne dăm

mâna, ca astfel să purtăm lupta în deplină solidaritate.

Revenim azi asupra acestei chestii nu numai pentru a combate un rău vechi ce dăinuiește între Români, ci mai ales pentru-că pe vremea când Ungurii din Dieta ofereau o pildă de naționale virtuți, în sinul Românilor se petreceau lucruri regretabile.

Cititorii nostri își aduc aminte, că tocmai pe când amicii nostri oboseau la Nădlac în interesul unei candidaturi naționale, gazeta brașoveană publica dela un «Măcăuan» știrea că deputatul Dr. Vlad, precum și redactorii nostri, «cortășesc» pela Nădlac pentru candidatul kossuthist. . . Va să zică o insinuare dintre cele mai perfide. Să presupunem însă că toată sfada amintitul ziar o făcea diu cauză că cine-va l'a informat — rău!

S'a început însă campania electorală. Aderenții partidului național au ținut în Nădlac *prima adunare de popor în care s'a vorbit de partid și idei naționale*. Ei au cutreerat și celelalte sate românești, constituind pretutindeni partid național și trezind în popor un entusiasm cum nu s'a mai pomenit prin acele părți. Inșiși Ungurii au rămas ulmiți. . . Organul brașovean n'a aflat însă că trebuie să ia știre despre toate acestea, ei tocmai la sfârșit a iubilat, zicând că totuși: pasivitatea susținută de dînsul a triumfat, deoarece-ce alegătorii dela Nădlac s'au declarat și ei, vezi Doamne, pasivi în ziua alegerii. . . Și noroc că Dr. Vlad și redactorul nostru n'au fost în Nădlac când s'a petrecut incidentul cu întârzierea listei, altfel nici Săn Petru pu-i scăpa de acuzarea că e — tradare la mijloc, tradare, se înțelege, comisă de *dînsii*, te miri în interesul cărui candidat. . .

De altminteri într'un articol gazeta brașoveană aruncă odiul întârzierii cu lista asupra tuturor fruntașilor.

Dar să mergem mai departe. Cetim adică în »*Libertatea*« următoarele:

„Gaz. Trans.“ a primit despre ședința de instalare a fișpanului dela Deva un raport destul de fidel. În însuși raportul său din Nr. 40 să spunea, că vorbirea lui Dr. Munteanu n'a întimpinat *„nici un cuvânt de aprobare* din partea

membrilor români, ba pe fețele lor se vedea întipărită desilusionarea și deprimarea sule-tească“!

„Acesta e adevărul. Ear noi în »*Libertatea*« i-am dat imediat expresie și mai viu nemulțumiri!.

„Ca mâne (Nr. 41) »*Gazeta*« revine și constată și aceea, că „în conferința după instalare, cei-ce au încredințat pe Dr. Munteanu să vorbească, s'au plâns și i-au făcut reproșuri că n'a vorbit așa cum ar fi așteptat ei“!

„Cu toate acestea »*Gazeta*« în același număr afirmă, că o parte a membrilor congregaționali, (înțelege: tot afurisiții ăștia din »*curentul nou*«. R. »*L*«.) sunt pe panta de a se guvernamentalisa sau »*patriotisa*« cu totul?!!

„E aceeași »*Gazeta*«, care scria că Dr. Vlad la Nădlac umbla ca să facă pe Români să țină cu kossuthistul, și care nu vede nimic bun în ce s'a făcut pe acolo.

„Zi-i perfidie și răutate, și treci înainte!

Lăsăm să judece cititorii ce fel de patimi micșorează sufletul unor astfel de — »*anteluptători*« cum se pretind imaculații brașoveni.

Dar cel puțin cei dela gazeta din Brașov au tristul curaj al afirmărilor și faptelor lor.

Sunt însă în toate părțile tipuri cari sub cuvânt că apără cinstea națională »*compromisă*« la Nădlac, țin adevărate filipice în contra fruntașilor cari au condus lupta . . . se înțelege, vorbesc în cafenele, birturi, în culoarele judecătoriilor și ale tribunalelor, pe unde acești imaculați dreg soarta . . . nației . . . Au auzit ei că are să sa întâmple vre-o blăstămăție cu candidarea națională. . . Și-s cu adevărat »*desolați*« de »*cele ce s'au petrecut*«. . . Ba câte un Hary János amenință că »*asta nu poate rămâne așa*« și se arată foarte dispus a face un tribunal — statarial, deși el a stat comod acasă ori la »*bere proaspătă*« pe când cei-ce au condus lupta dela Nădlac, pe vreme de iarnă, au cutreerat satele și în întruniri și în sute de case țărănești au preamărit steagul național. . .

Ce să-i faci însă. De când e lumea și cât va mai dura, au fost micimi cari au căutat să parvină micșorînd pe alții. . . Și nu e unul între noi care să nu cunoască cele-

Știință, scandal și ovrei.

Aceste trei noțiuni nu prea formează o treime potrivită în țările, unde știința se face de dragul adevărului, din iubirea luminei răspândite prin știință însăși, unde națiunea are oamenii demni și harnici pentru știință, unde n'a perit rîvna și capacitatea fiilor națiunii pentru știință.

La noi, fiind-că toate sunt cu puțință, s'a putut întempla și minunea aceasta. Națiunea se laudă lumii întregi, că este per eminentiam națiune de drept, unde în înțelesul liberalismului să pot face toate. Știință ad libitum, câștig prin știință din istețime, ear scandal cu știința fără un pic de genă în cercuri de jos și de sus în măsura cea mai mare. Succesul e sigur, numai bani, afacere și ovrei să ai. Bindecuvîntata academie maghiară are din aceste toate trei în belșug.

Și s'a gândit adică înțelepții dela academia maghiară, că sosind timpul ar fi datorința ei să scoată un dicționar istoric al limbei maghiare.

Idea era frumoasă, banii mulți, numai oamenii trebuia la planul marelui.

Cu lampa lui Diogen în mână aflu-s'a din marea îndurare a Domnului doi bărbați fercheși și buni de muncă, Szarvas Gábor și Steiner Zsigmond, sau după adoptare în casta dreptilor Simonyi Zsigmond, ovreul din Nădaș.

După o muncă *neobosită* de aproape 30 de ani risipitu-s'a multă, foarte multă hârtie,

vărsatu-s'a din vistierul Academiei maghiare sute de mii de coroane, și văzut-a lumina o carte „monumentală“ din trei tomuri, tesaurul limbei maghiare până la sfârșitul veacului XVIII.

Conștiința, cunoștința și știința minunii a produs în acest cap-d'operă maghiară. Și nu e mirare în decursul acestor 30 de ani abia a fost un ovreiaș pela universitate, care să nu fi colaborat la crearea lui prin adunarea datelor cu o cunoștință rară de cauză. Garația era mai ales Szarvas Gábor, care pe cât era de orb fisicește, pe atîta era de clar sufletește.

Când s'a încheiat munca mare, toate foile cântau osana autorilor. Academia mândră de rezultat a legat doar și în aur primul exemplar. O nedumeria un lucru numai, că lipsia recunoștința oamenilor de știință. S'a liniștit însă, căci aflase, că pentru aceea a lipsit recunoștința, apreițarea acestora pentru-că *nu sunt*, dar dacă ar fi, aceștia ar lauda isprava mare.

A sosit timpul însă, când i-s'a împlinit și acest dor. Profesorul Ballagi Aladár vine și arată cu dovezi neresturnabile, că domni Szarvas și Simonyi Lében n'au fost atîrde conștiințioși, încât din tesaurul limbei maghiare publicat în cele trei volume abia lipsesc de tot mai mult de *unsprezece mii* de cuvinte, cunoștința isvoarelor reese atît de clar din dicționar, încât o sumedenie de autori suntrău citați cărora li-se mai atribue cărți și atâtea tomuri, de cari și câte au scris de când e lumea, că primele isvoare au rămas, ca foarte vechi, dar de laicii nepricepuți binecunoscuți, neconsultați. Aceste toate sunt însă o nimică mare pe lângă ce s'a mai dovedit despre genialitatea lui Si-

monyi mai ales. Acest măestru mare a reușit ces cu ajutorul semiologiei să străbată până în rărunchiile spiritului limbei maghiare scoțînd minuni la iveală. A dovedit adecă odrasla lui Ițig, că în limba maghiară birka este bika (oaietaur), că strămoșii Ungurilor purtau oarecând pantalonii în grumazi (pantallér după dînsii pântaló „pantani“ și zic apoi mai târziu explicînd exemplul citat „melyet a nyakukon viseltek“ cari îi purtau în grumazi). Cumcă Simonyi are drept, să vede clar din explicația lui Ballagi, care dovedește, că pantallér înseamnă o jucărie care într'adevăr se purta în grumazi. Astfel pantallér fiind după Simonyi în pantalló, e clar dară că pantalonii îi purtau Ungurii în grumazi.

În cartea sa de 480 pagini Ballagi aduce o mulțime de exemple de aceste amuzante și ne pare rău că spațiul nu ne permite să mai publicăm, căci mai ales pentru filologi sunt de tot instructive.

Acum publicul mare maghiar, unguri și ovrei de o potrivă nu mai știu ce să facă de bucurie, văzînd rezultatele științei temeinice maghiare, și și dela Carpați până la Adria răsună de un riset homeric, văzînd totodată ce om plin de spirit și haz este savantul Simonyi din nobila rassă a lui Israel. Academia maghiară mândră și ea de membrii săi ovrei distinși prin o operă atît de neperitoare, stă nedumerită, că oare, arzînd opera, lui Satana sau cui s'o arate ca jertfă națională pentru grația prevedinței manifestată prin trimiterea acestor bărbați. Omnes obstupefacti! — Cu un singur lucru e în clar numai: Că pentru eternizarea muncii

britățile cari nu pot străluci decât în mediul unde ura și calomniile sunt armele de luptă.

Luptătorii vrednici însă, Românii cu dragoste pentru neamul lor, nu-și vor norma activitatea ținând cont de hărțelile ori de insuficiența politică a nulițărilor cari au ajuns, ca spuma pe valuri, la suprafață în sfermana noastră viață publică. Nu, ei vor folosi toate prilejurile de a se duce în mijlocul poporului, pătura sănătoasă a neamului și inspirator cald a tot ce este bun, frumos și înălțător.

Alegerea dela Nădlac.

Din motive lesne de înțeles, kossuthiștii scosesea Duminecă vestea că Hász Antal se retrage și astfel Dr. Nagy va fi proclamat ales fără să se mai facă o a doua alegere.

Hász desminte însă în chipul cel mai hotărât acest svon neîntemeiat ear după știrile ce am primit, alegerea dela 23 c. va fi nu se poate mai inversunată. Lupta nici nu se mai dă pe platformă de partid, ci o colosală agitație confesională s'a pornit. S'a pus adică întrebarea: creștinii din cerc să tolereze ori nu alegerea unui ovreu? Și agitația asta s'a pornit îndeosebi în satele catolice cari au votat cu Szűcs, așa că o învălmășeală mare s'a produs chiar între kossuthiști, în urma căreia aderenții lui Hász speră să și învingă.

Cât despre Români, avem știrile cele mai bune. Dl Dr Ioan Suciu a fost Duminecă la Nădlac, unde l'au primit cu însuflețire și într'o adunare a explicat mai pe larg sensul scrisorii deschise ce a adresat alegătorilor celor trei naționalități. Câștigul cel mare este îndeosebi faptul că frații noștri cari erau împărțiți în două tabere, s'au împacă și s'au făcut promisiuni solemne și publice că în viitor una vor fi în lupta națională.

Ne facem o plăcută datorie a aminti îndeosebi străduințele veneratului părinte V. Marcovici precum și a mai tinerului preot

N. Chicin cari au făcut cu puțință să se împacă spiritele în așa timp scurt.

Așa le șade bine Românilor: să trăiască în frație!

Dl Dr. Suciu a făcut vizită mai multor fruntași atât români, cât și serbi și slovaci. Pretutendenți a propagat frația și solidaritatea. Cât ne privește, exprimăm și noi dorința ca pace și înțelegere să fie!

Ear față de svonurile ce fuseseră înregistrate în presa maghiară vroind să-l prezinte pe veneratul preot V. Marcovici în lumină sombră, dăm desmințirea cea mai categorică. Dela început și până la sfârșit, dl Marcovici s'a purtat în luptă așa că are drept la stima și considerația tuturor Românilor. Casa lui a fost cartierul celor cari conduceau lupta. Peste tot, atât dl Marcovici, cât și fruntașul Uroș Morariu și învățătorii S. Lușojan și G. Petrovici au fost d'o caldă ospitalitate și au obosit pentru cauză în chip ce ne îndeamnă să le trimitem și cu acest prilej frățestile noastre salutări.

„Márcezius idusán“...

— Sau: frație și libertate. —

Aseară concetățenii noștri maghiari au sărbătorit ajunul proclamării (la 1848) libertății. Regretăm însă că avem de înregistrat același stil de serbare: gălăgios și împreunat cu spargere de ferestre.

S'au spart adică toate ferestrele dela școală de fete română, din strada Deák Ferencz, pe unde a trecut convoiul, precum îi s'a făcut aceeași onoare și dlui secretar consistorial V. Goldiș, care stând pe stada Capelei, earăși le-a fost în cale iubilaților.

Inregistrăm însă și trecem înainte, dorind concetățenilor noștri ca în viitor să se pătrundă de ideile dela 48 cel puțin într'atâta, în cât să înțeleagă că frație nu se face cu sila și nici nu se numește libertate orgia de a sparge casele altora.

In jurul unei alegeri.

Pe Duminecă era ficsată alegerea de preot în fruntașă comună Curtici. S'au întâmplat însă cu acest prilej în biserică lucruri pentru cari — în interesul văzului instituțiilor noastre — d. comisar consistorial R. R. Ciorogariu s'a simțit dator să suspende actul electoral.

Că de ce a făcut astfel, va fi raportat forului competent: Episcopului său și veneratului consistor, și singur acesta are dreptul să judece dacă a fost bine ori nu că a procedat astfel.

D'aceea noi nici nu ne am amestecat în afacere.

Vine însă „Arad és Videke“ de azi și acuza pe dl Ciorogariu.

De acușele lui Schröder dl Ciorogariu n'are nevoie să fie apărat. Protestăm însă, noi, cu toată tăria, că „Arad és Videke“ ear se amestecă în afacerile noastre bisericesti, și încă așa, că nu se mărginește să înregistreze simplu cele petrecute (cum face în cazul present „Aradi Közlöny“), ci vrea să indice autorităților noastre bisericesti pe cine să sprijinească. În cazul present pe bine cunoscutul David Voniga, care și de astă-dată a făcut jocul francmasonului Sever Bocșan...

Schröder „ur“ să-și vadă de treabă! E păcat că nici până azi n'a înțeles — după atâtea pătării — cât strică șeful său Vásárhelyi László când se amestecă în afacerile noastre bisericesti și pune ziarul său până și la dispoziția lui Sever Bocșan, osândit nu de mult pentru calomnie.

Cât despre uneltirile francmasonului Sever Bocșan, care înainte de alegere și în ziua alegerii a agitat în sat pe socialiști contra așezămintelor noastre bisericesti, vom găsi noi ac de jocul lui, că nu de aceea îl plătește comitatul să se amestece în alegeri bisericesti... Ear de David care s'a pus sub epitropie francmasonică, vor avea grijă — alegătorii, de cumva se va mai prezenta la viitoarea alegere.

Din Dietă.

— 13 Martie n.

După-ce Joul obstrucțiunea a încetat ca prin minune, recăpătând astfel parlamentul pacea și liniștea mult dorită de întreaga țară, Vineri s'a putut trece fără nici o dificultate la desbatere serioasă și calmă asupra proiectului de recruți pe anul 1903. Nu știu, dacă se poate numi desbatere modul cum a fost înțeles proiectul, căci Vineri s'a discutat asupra lui atât în general, cât și în special, ear Sâmbătă nainte de ședință a fost votat, și azi, Lună a și ajuns, care d'asemeni l'a admis, naintea Casei magnaților. O rapiditate asta, de care se pomenește prin o mie și una de nopți.

În ședința de Sâmbătă după-ce s'a votat proiectul recruților, s'a început desbaterea asupra proiectului de îndemnizare pe anul 1904.

După-ce proiectul a fost prezentat Camerei și motivat de raportorul comisiunii fi-anciare Neményi Ambrus, a luat cuvântul kossuthistul Bara Ödön, criticând politica guvernului. Senzație adevărată a produs vorbirea lui Apponyi, care a fost ascultat cu mare și viu interes de întreaga Dietă. După-ce critică de asemenea atitudinea politică a guvernului, face declarațiunea, că părăsește împreună cu tovarășii săi de principii partidul liberal, organizându-se earăși în partid separat cu fostul program național-maghiar.

În urmă Tisza răspunde lui Barta și Apponyi. Cu interelațiunea lui Holló s'a încheiat ședința.

O datorință.

Cercul electoral al Timișorii și primul cerc din Brașov au devenit vacante, întâiul prin abdicarea ministrului a latere Héderváry, făcută în urma denumirii sale de nou de ministru, al II-lea prin abdicarea deputatului Korodi.

Fiind în amândouă cercurile alegătorii români în număr însemnat, ar fi bine dacă inteligența română din aceste fruntașe orașe, care de altfel în parte covârșitoare e activistă, ar face pașii de lipsă pentru a convoca alegătorii la o consfătuire, și ar decide punerea unei candidaturi naționale!

Știm cu toții, că în amândouă cercurile reușita candidatului naționalist, răzîmându-l-o numai pe Români, este imposibilă, dară cu toate acestea ar fi consult, să se întreprindă acest lucru, pentru de-a organiza astfel cluburile naționaliste și pentru a grupa alegătorii români.

Este us la toate partidele din străinătate, că și în cercuri unde nu dispun de majoritate, își pun candidați (Zhalcandidaten, candidați pentru constatarea numărului partisanilor!) pentru a da deoparte prilej aderenților ca să-și manifeste alipirea lor către partid, ear de altă parte pentru a-și cunoaște pe deplin forțele, de cari dispun.

Dar abstrăgând dela aceste consideranțe, soții noștri de principii din numitele cercuri ar face un bun serviciu pentru propagarea ideii de activitate punându-o în praxă, căci toate mișcările politice numai prin acțiuni pot ajunge la desvoltare!

În sfârșit să ținem samă și de aceea, ca voturile ce se vor da candidaților naționaliști, înseamnă totodată cea mai aspră vestejire a politicei de naționalități, observate de partidele maghiare!

De aceea ar fi necesară punerea pe lucru și în cercurile de care vorbim!

(„Libertatea“)

Telegrame.

Răsboiul ruso-japonez.

Tokio, 15 Martie. Dintr'un raport al admiralului Togo reiese că Joul Japonezii au bombardat nu numai Port-Arthurul, unde au pricinuit mari pierderi Rușilor, dar et au bombardat și Lasetiosang și Sanhantaul, cauzând Rușilor pierderi mari.

ovreului Simonyi și a soților săi trebuie, să se scoată un alt dicționar istoric al limbei maghiare.

Oh tu beata possidens Academie maghiară!

Voi popoare mărunte, barbare ale orientului „versate diu versate noctuque“ falnicul dicționar istoric al limbei maghiare și provăzându-vă cât de curînd cu ovref de știință cât de mulți: învățați dela națiunile mari.

Idomeneus.

H A Z.

Cassarul: Scrie-ți aci numele pe cuitanță!

Muncitorul: Mă rog nu știu scrie.

Cassarul: Atunci scrie-mi alfabet?

*

Un autor dramatic termină de citit ultimul său act în fața directorului nepăsător.

Autorul, citind: — „Copilul meu!... Dați-mi copilul!... Cortina cade“.

Directorul. — Și piesa!...

*

— I-ascultă, Ghiță, crezi tu că Gogu e un om în care să poți să te 'ncrezi?

— Să te 'ncrezi?... De sigur, că i-ași încrede chiar vicața mea!

— Nu, eu vreau să zic ceva mai de valoare.

Preot maghiar gr.-cat. din Careii-Mari.

Cetim în „Tiszántul“ dela 4 Martie: „Gr.-catolicii maghiari din Careii-Mari ear s'au pus în mișcare cu scopul, că dacă nu li se permite folosirea limbii maghiare ca limbă liturgică, cel puțin să li se dea preot maghiar, pentru a putea asculta predică în limba maternă. Drept aceea au fost trimisi o deputațiune la episcopul gr.-cat. din Oradea-Mare Dr. Dem. Radu. Episcopul li-a explicat că împlinirea rugărei lor întâmpină dificultăți principiale, de oare-ce pe de o parte limba liturgică este cea română, pe de altă nu poate face distincțiune între preot român și maghiar, știind că toți preoții din diecesa sa sunt buni patrioți. *Inșă dacă credincioșii din Careii-Mari doresc să aibă predică maghiară, să se adreseze cu rugarea lor prin mediațiunea ministrului de culte către Majestatea Sa, de oare-ce numai domnitorul poate scoate comuna Careii-Mari de sub jurisdicțiunea diecesei Orăzii-Mari și acorda dreptul cu consensul papei de a să predica ungurește. Astfel gr.-catolicii din Careii-Mari vor cere acum prin ministrul de culte dela Majestatea Sa preot maghiar“.*

În ziua următoare tot „Tiszántul“ aduce următoarea rectificare din loc competent:

„Rugarea gr.-cat. din Careii-Maghiari. Referitor la această știre primim din loc competent următoarea informațiune: Maghiarii gr.-cat. din Careii-Mari propriu zis nici nu cer dela autoritățile diecesane preot, care să le predice în limba maghiară. *In privința asta n'ar fi nici o greutate, căci predică se poate ungurește independent de faptul, că limba liturgică este cea română.* Așa de pildă și în biserica ruteană din Oradea-Mare de când știm tot ungurește se predică. Ear cu privire la preot autoritățile diecesane au declarat repetit, că sunt gata a satisface și celor mai delicate pretensiuni prin trimiterea unui preot maghiar în parohie. Dar gr.-cat. din Careii-Mari acum nu asta voesc, ci vor a să rupe de cătră diecesa lor spre a intra sub jurisdicțiunea diecesei de Muncaci. Cu privire la dorința aceasta a lor au fost instruiți din partea episcopului lor, că și asta își are calea și modalitatea sa, dar până ce să află sub diecesa actuală, dătoresc cu supunere și obediență. Ear asta este lucru natural. În modul acesta s'a făcut lumină pe deplin la chestia în toată privința“.

„Tiszántul“ este organul cercurilor catolice din Oradea-Mare.

Cum e mai bine? Cei din Careii-Mari să se adreseze cu rugarea lor pe calea ministrului de culte cătră Majestatea Sa, dacă voesc predică ungurească în biserică, ori-că în privința predicării în limba maghiară nu e nici o pedecă, pentru-că limba predică e independentă de cea liturgică?

În ambele casuri s'a renunțat la limba liturgică, care știm, în biserica gr.-cat. românească, este limba română.

DIN ROMÂNIA.

M. S. Regina și Novelli. După-cum știm marele artist Novelli pe-când juca la Florența Shylock, de Shakespeare a căzut din balcon în actul I. fracturându-și o coastă. Starea sănătății sale era, și după telegramele primite, este încă îngrijitoare.

În urma acestui grav accident Ermeté Novelli a plecat la Veneția. Profesorul Stori, unul din medicii cei mai eminenți al Italiei, i-a recomandat odihna, având nevoie de o cură.

Ilustrul artist a amănat reprezentațiile ce trebuia să dea la Milan și plecarea sa spre America.

Cu această ocazie M. S. Regina a trimis o telegramă marelui artist, cerându-i știri despre sănătatea sa.

Majestatea Sa își incheie depeșă, cerând să i-se comunice telegrafic știri despre ilustrul artist.

ACADEMIA ROMÂNĂ.

De trei-zeci și opt de ani de când ființează Academia noastră, în toată activitatea ei atât de rodnică a fost ajutată în mod statornic și stăruitor de oameni devotați progresul patriei și neamului.

În fruntea lor a stat tot-deauna și stă Majestatea Sa Regele, Protector și Președinte de onoare al Academiei Române. dimpreună cu Augusta Sa Familie, care urmărește, cu un viu interes lucrările noastre și tot ce privește mișcarea culturală a neamului românesc.

Sedințele de peste an.

În cursul anului trecut Academia a ținut 38 de ședințe, dintre cari 6 au fost publice. În aceste redințe pe lângă lucrările privitoare la mersul acestei Instituțiuni, s'au discutat mai multe chestiuni științifice și s'au făcut comunicări din cari cele mai importante sunt următoarele:

D. dr. I. Felix, despre Igienea laptelui.

D. I. Bianu, despre Răspunsul Mitropolitului Moldovei Varlaam tipărit la 1645 în poezia Catechismului calvinesc, găsit lângă Beiuș în Ungaria, la un preot românesc, de Vicarul episcopesc Vasile Mangra.

D. Bianu a atras atenția Academiei asupra unui ex-libris tipărit grecește și românește, cu data de 1692.

D. I. Bogdan a vorbit despre un Chrisov de la Mircea-Vodă... cu data 10 Iunie 1415.

D. Sp. Haret a citit o: notă asupra populațiunii României.

Iar d. D. Sturza, secretarul general al Academiei, în ziua de 16 Maiu, a făcut o expunere despre cuvintele și faptele cari arată îngrijirea M. S. Regelui pentru dezvoltarea instrucțiunii publice în România.

În urma propunerii d-lui I. C. Negruzzi, Academia a decis în ședința dela 19 Aprilie să deschidă subscripțiune, publică pentru ridicarea unui monument poetului V. Alexandri, subscriind din fondurile Academiei 5.000 lei, iar fie-care membru câte o sumă între 20 și 100 lei.

Duminecă, 20 Aprilie, s'a inaugurat monumentul ridicat în onoarea răposatului scriitor și patriot C. A. Rosetti, fost membru și unul din inițiatorii acestei instituțiuni, fiind ministrul instrucțiunii publice când s'au făcut actele de fundare la 1866. Academia a depus o coroană de flori și d. C. Ollănescu a ținut o cuvântare în numele ei.

La în 18 Maiu, desvélindu-se monumentul lui Ion Brătianu, pe care Academia îl alesese membru onorar al ei, în semn de recunoștință pentru ajutorul ce marele patriot și bărbat de stat a dat în dezvoltarea acestei instituțiuni, când la 1879 a fost ridicată, prin lege specială în starea de Institut Național, s'a depus o coroană, iar membrii aflători în Capitală au asistat la serbare.

Această instituțiune a fost invitată să participe la mai multe congrese științifice, precum: la I-ul Congres internațional de igienă școlară, care se va ține la Nürnberg între 4—9 Aprilie; la Congresul IX geologic internațional, care s'a ținut la Viena în 27 August — 4 Septembrie 1903 și la care a fost delegat a asista din partea Academiei d. G. Ștefănescu.

Di Dr. C. Istrati, președinte asociațiunii române pentru înaintarea și răspândirea științelor, a invitat Academia să participe la expoziția ce Asociațiunea a deschis în toamna trecută cu ocaziunea ținerii congresului II. Instituțiunea noastră a primit propunerea și a luat parte la expozițiune cu publicațiunile ei, cu portretele membrilor răposați și cu alte câte-va materiale istorice. La această expozițiune Academiei s'a dat una din cele mai însemnate discuțiuni, diploma de onoare.

Răsboiul ruso-japonez.

Ambasadorul Rusiei la Peking amenință pe Chinezii că dacă guvernul nu va pune capăt distrugerilor repetate a cărei ferate din Rusia, nu va mai respecta neutralitatea. — În cartierul general rusesc a fost primiți doi ofițeri germani și doi francezi. Angliei și Statelor-Uni e nu li s'a admis să trimită ofițeri. Lui Kuropatkin i s'a trimis 40 de icoane. — Țarul a admis să vie vie voluntari Sârbi și Montenegroni, dar numai o mie, de 43 de ani și foști militari.

Japonezii au început a scoate din mare chiurasatul „Variag“, pe care îl vor repara și întrebuința în război. Marina rusească ia măsură pentru punerea insulelor și coastelor Baltice în stare de apărare, în vederea unui război cu Anglia. — După ce porturile din nordul Coreei au început a fi desghetate, greutatea debarcărilor e cauzată de ghiăță. Debarcările la Ienapo, de cari au vorbit unele ziare, n'au putut fi, căci Ienapo e în mâinile Rușilor și fortificat, trebuia citit Dinampo. Colona dela Gansan e menită a apăra coasta dreaptă a armatei de operație în Coreea contra unui atac al Rușilor dinspre Vladivostoc. Bombardarea Vladivostocului a avut de scop recunoașterea pozițiilor, etc. (Die Zeit). Tula-Tin, șeful răsculaților din Manciuria contra Rusiei, a fost numit De-West al Chinezilor. Face mari neajunsuri Rușilor încă înainte de războiul cu Japonezii.

— Trei Japonezi, deghizați în călugărițe, au cercat să arunce în aer un pod uriaș al cărei ferate peste Volga. Au fost prinși și spânzurați. Minele au fost luate de apă și au explodat mai departe.

— Japonezii au ajuns la Fungwangșang și Clazan (la N-O de Piengiang; deci sunt în spatele avant-gardei rusești. (Depeșă din New-York, oficială primită din Cifu.)

— „Pester Lloyd“ crede că debarcarea Japonezilor la Posiet bai nu e un zvon neîntemeiat și că Japonezii au pătruns de aci în Manciuria și stricat drumul de fier la Ninguta. De aci vor putea răscula ușor pe Manciuri, cari sunt de partea Japonezilor. În această baie e Novgorodul, unde era o garnisoană rusească, dar pare că s'a retras. — Știrea că Rușii erau la Kapsan în N-O Coreei e o greșeală; era vorba de Ka-San, lângă Angiu, pe drumul dela Viju spre Piengiang. (N. Red.). „Pester Lloyd“ nu crede că vestea despre ultima bombardare a Port-Arthurului e autentică.

Tactică și viclesug. Un oficer superior al statului major rus, atrage atențiunea asupra rolului însemnat pe care-l are în războiul actual ruso-japonez viclesugul, de care armatele și popoarele prea civilizate nu țin adesea în destul seamă.

În războaiele dela 1866 și 1870 n'a fost nici o încercare de a se întrebuința cum-va viclenia de război; în războiul ruso-turc tot asemenea.

Japonezii, pe jumătate civilizați, sunt mai estrii în viclenia pe care le învățesc cu multă superioritate. Un avantaj incontestabil rezultă pentru ei din surprinderile pe cari le fac.

Trag cu atâta mai mult folos din viclesugurile lor cu cât dispun de agenții și de presa englezească pentru a răspândi știri destinate să amăgească și pe care le spriginesc cu operațiuni mai mult sau mai puțin fictive.

Nimic nu probează că încercările repetate contra orașului Port-Arthur n'a avut drept scop real de a întoarce atențiunea din spre Yalu. Tot asemenea debarcarea, a cărei utilitate pare îndoioasă, dela Possiet Cay, se crede că este destinată pentru a reține la Vladivostok trupele cari ar putea fi trimise la Yalu.

Narațiuni de ale pasagerilor ruși. După spusele călătorilor după vaporul rus Arun, sosiți la Peking viind dela Saseko, se vorbea în acest din urmă oraș, că capturarea marelui vapor Manciuria, care avea pe bord 60 mii lăzi cu conserve și munițiuni de război, s'ar fi făcut prin ajutorul unor marinari englezi din echipajul vaporului, cari ar fi atras atențiunea, prin semnale, a vaselor de război japoneze.

Un notar rău.

Vestit și în comitatul Timișorii este notarul comunei Șistaroveți Teodor Suricescu, ca și care om mai de zizanie, răutate și perversitate sufletească abea se va fi găsină într'un sat ci într'un întreg comitat. O rușine pentru administrația chiar și a comitatului Timișorii este omul acesta, care pentru malversații și ale fapte punibile drept pedeapsă a fost silit odată să părăsească comuna aceasta, dar după câțiva ani de zile cu ajutorul stăpânirii comitatului

— în comitatul Timișorii tot e posibil — ear a ajuns în comună, ca să-și înceapă din nou nădrăvăniile din trecut.

La diferitele judecătoriai sate întregi n'au poate atâtea procese câte are omul acesta, care a turburat cu desăvârșire pacea în comuna asta altfel înfloritoare și pacinică.

Dar înzădar s'au făcut plângeri peste plângeri la Măria Sa dl *Molnár*, fișpanul Timișorii — Suricescu stă ca zidul, ca s'afirme falnic corupția și sărădelegea.

Vom construi cât mai curând lista de păcate a dlui notarăș din Șistaroveț, ca să se mândrească și dl Molnár cu ea și ca să știe și dl Tisza că dacă în Șistaroveț lucrurile vor ajunge la isbucnire, să trimeată cât de mulți jandarmi, ca dl Suricescu să se poată resfăța apărat de baionete.

Acum vom produce aci o singură dovadă neînsemnată la aparință, dar care pune în adevărată lumină sufletul negru al acestui om rău.

Este o adevărată luptă de nimicire ce a pornit acest om în contra bietului învățator de acolo. De vre-o trei ani prin volnicie i-a oprit întreg salariul, încât bietul învățator e cu adevărat muritor de foame. Inzădar a făcut rugări peste rugări către comitatul Timișorii, înzădar a făcut arătare *chiar consistorial arădan* la comitat împotriva notarului — comitatul Timișorii rămâne consecuent. Și cu adevărat *umanitatea vorbește din noi* când, văzând că nu este ac de cocjocul acestui pervers, venim pe calea publicității a-l pune în evidență faptele.

Avem aci un document dela judecătoria cercuală din Lipova, în care notarul Suricescu a pus la cale pe un țeran d'acolo, care nici scrie nu știe (pe document figurează ca martor Suricescu) să ceară execuție în contra învățatorului Barzu pentru suma de *1 coroană 80 fleri* adică *una coroană optzeci fleri*. Și pentru 1 cor. 80 fl. i-a făcut acest cinstit domn învățatorului spese de *21 coroane 22 fleri*.

N'avem destule cuvinte ca să înfierăm mișelia asta. După-ce de trei ani de zile îi ține confiscat salariul încât a ajuns bietul învățator să trăiască din mila oamenilor, îi face tot el execuție pentru 1 coroană, îi face 20 cor. spese ca să-l vândă la licitație bagseama hainele copilașilor, căci de plătit n'are de unde. Ne întorcem cu scârbă dela omul acesta capabil de astfel de lucru, poate îi vom adăuga încă un merit înaintea Măriei Sale a fișpanului Timișorii.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 14 Martie 1904.

— **Socialiștii contra lui Tisza.** Cu câte-va săptămâni mai înainte „*Népszava*“, organul social-democrat din Budapesta a publicat un prim articol de tot aspru la adresa premierului Tisza, sub titlul: „*Minciunile lui Tisza István*“. Numerii cu articolul acesta au fost confiscati la timpul său de către poliție, în două rânduri. Acum articolul a apărut în broșură și s'a trimis tuturor aderenților partidului socialist. În acest articol Tisza este timbrat de *înșălător, hoț, prieten al criminalilor ordinari, individ bun de temniță*. „*Népszava*“ cere, ca președintele consiliului să-și intenteze proces de presă, ca să i se dea ocaziune a pași naintea judecătoriai cu potopul de argumente ce are la dosar contra lui Tisza.

Ivanka Oszkár și disidenții. În urma atitudinii opoziționale fățișe a lui Apponyi contra guvernului — atitudine mărturisită de acesta în ședința de Sâmbătă a parlamentului pe față, — foștii naționali în frunte cu șeful lor sebimbăcios și experimentator de principii politice, au părăsit partidul liberal.

Ivanka Oszkár, care pe timpul venirii lui Tisza la guvern a eșit ostentative din șirul mamelucilor, declară acum președintelui clubului disidenților, organizați acum ear în partidul național-maghiar, că, având în vedere împregiurarea, că pașul naționaliștilor este acum prematur și prin urmare nu se poate solidariza cu foștii săi tovarăși de principii, însinuă eșirea sa din clubul lor. După părerea sa, datorința apponyiștilor trebuia să fie coaliție cu partidele opoziționale și lupta până la extrem contra actualului guvern. În modl acesta s'ar ajunge a trânti pe Tisza și a pregăti calea unui guvern, care ar fi inaugurat o politică economică rațională, izvorită din adevărate sentimente naționale, și care politică ar fi corăspuns pe deplin intereselor publice.

— **Alegere de deputat în Brașov.** Se știe, că în urma renunțării d-lui Lutz Korodi la mandatul de deputat, se va face nouă alegere în cercul I. Brașov. În vederea noiei alegeri, fixată pe ziua de 22 Martie n., comitetul executiv al Maghiarilor din Brașov a luat deciziunea să nu pună nici un candidat din partea Maghiarilor din motivul, că nu prea au șanse de reușită, ear de altă parte pentru-că și așa anul viitor se vor face alegeri nouă generale. — Alegătorii sași au fost convocați pe Duminecă, la o întrunire electorală.

Ei au și candidat apoi pe Sraugot Copony, care probabil va și fi ales.

— **Care lectură este mai potrivită pentru copiii noștri?** Amicul Tinerimei, revistă scrisă anume pentru nobilizarea caracterului tinerilor. Este în anul al doilea al existenței și cuprinde o materie foarte variată, instructivă și de petrecere și costă în abonament pe sfert de an numai 2 lei, anual lei 8. Nr. 1 al anului al II-lea a apărut la 1 Ianuarie 1904. Abonați deci copiii d-voastre la Amicul Tinerimei, singura și întâia revistă pentru tinerime, ce apare la Tirgul-Jiului sub direcțiunea D-lui I. Moșil, directorul gimnasiului din T.-Jiu cu concursul mai multor profesori și oameni de litere și știință. Este o chestie foarte importantă lectura, ce trebuie să se dea copiilor. Părinții doresc, ca copiii lor să devină oameni instruiți și cinstiți. Instrucția singură nu e de ajuns pentru copii; trebuie tot odată să li se dea și o educație aleasă. Mulți părinți nu au în tot deauna timpul necesar a se ocupa mai de aproape de copiii lor Din această cauză mulți copii fiind fără supraveghiere apucă adeseori drumuri rele. Dacă însă părinții ar găsi mijloace de a preveni relele, copiii nu s'a strica și n'ar aduce adeseori rușine familiei lor. În toate țările civilizate s'a recunoscut de către toți oamenii ve bine, că lectura bună, aleasă și potrivită cu mintea tinerilor este mijlocul cel mai bun și mai sigur de a îndrepta tinerimea pe drumuri bune, spre ținte nobile. Un mare învățat, Herder, a zis: „Adeseori o carte a format sau au stricat pe un om pentru întreaga lui viață. Este deci datoria părinților, în prima linie, să desvoalte în copiii lor încă de timpuriu gustul de citire și a le da în mâni cărți bune. Morala unui popor — a spus un filosof frances — atarnă de calitatea celor ce citește. O astfel de lectură aleasă se găsește în „Amicul Tinerimei“.

— **O declarare.** În comunicatul nostru de ieri „Procese cu grămada“ se face amintire și despre un al cincilea proces, despre care se zice în acel comunicat, că este susținut de un client al dl d-lui Dr. St. C. Pop.

Ni-a venit la cunoștință, că stilizarea aceasta s'a esplicat în unele părți așa, ca și când dl avocat Dr. St. C. Pop ni-ar fi făcut ori ar fi intervenit a ni se face acel proces.

Constatăm, că această esplicare este forțată de oare-ce dl Dr. St. C. Pop nici-odată nu ni-a făcut proces.

Cuvintele de mai sus din comunicatul nostru n'au alt înțeles, decât acela, că într'un proces, ce ni-s'a intentat și care proces nu este proces politic, dl Dr. St. C. Pop este avocatul partidei contrare.

— **Cel-ce nu voește să apeleze.** Pentru furt a fost tras la răspundere țeranul Virág András din Dobrițin. A purtat adică dumnealui un suman

— Fost-ai vre-odată pedesit? — îl întreabă judecătorul.

— Zău n'am fost nici-odată.

— Cum nu: îți spun eu, că de trei-ori.

— Și ș'atunci numai din întâmplare.

— Dar acm pentru ce ai fost adus aici?

— Pentru-că's om sărac. Hoții cei mari n'au nici-odată treabă cu legea.

— Numai la aceea răspunde-mi, cum ai furat sumanul?

— Eu? Nici nu l-am văzut.

— Nu l-ai văzut? Doar gendarmii l-au tras jos de pe D-ta.

— Apoi asta aci ar fi *sumanul acela*?

D'apoi c'atunci e bine, că s'a aflat.

Judele enunță sentența.

— Ai dreptul de apelație, îi spune judecătorul.

— Feritu-m'a Dumnezeu. De ce să apelez?

Cine a mai văzut ca *om cinstit și nevinovat să apeleze*?

— **Fumatul este oprit pe tren.** Ministrul de comerț Hieronymi prin o ordinațiune interzice fumatul în salele de așteptare dela gări, în localuri de așteptare închise; mai departe, acolo unde sunt 2 restaurațiuni, una este rezervată pentru nefumători. La asta îi se va atrage atențiunea publicului prin afișe. Trenuri, cari au mai multe vagoane de aceeași clasă, vor avea din fie-care clasă câte un vagon pe seama celor ce nu fumează. În aceste vagoane nu va fi permis fumatul nici pe ambit.

Această ordinațiune are valoare și pentru cazul, când din cauza prea marelui imbulzeli a publicului călător a fost nevoie ca o parte a fumătorilor să fie așezată în vagoane destinate nefumătorilor. Va fi datorința personajului de tren să grijească ca în atari vagoane nici un passenger să nu între cu cigara ori lukeaua aprinsă.

— **Populațiunea Berlinului.** Conform publicațiunii oficiului statistic din Berlin, capitala imperiului german a numărat în luna Ianuarie 1,961.191 locuitori, și anume 932 395 bărbați și 1,028.796 femei. În ultimele luni populațiunea s'a sporit mereu cu câte 6000 suflete la lună, așa că probabil până în August Berlinul va avea 2,000 000 locuitori.

— **Tradare.** Parisul eară este în mare ferebere din cauză, că s'ar fi dat de urma unei noue trădări. Eri adică a fost deținut un suboficer de marină, cu numele *Matin*, care era în serviciu în ministerul de marină. Causa deținerii este, că ar fi tradat secrete de mare importanță militară atașatului de marină japonez. Principele *Iesio*, atașatul de marină japonez a declarat naintea unui ziarist, că este adevărat, că a primit pistolă dela *Matin*, în care acesta îi oferă un rendez-vous într'o afacere foarte importantă, și că prințul s'a și dus la locul, unde l'a invitat *Matin*, dar acesta n'a venit, deoarece-ce atunci a fost deja deținut. Așa s'a întâmplat apoi, că atașatul nici măcar n'a văzut pe *Matin*, ne cum să-l fi cunosut. Figaro afirmă, că *Matin* a avut în posesiunea sa documente de extraordinară importanță, cari ar privi la acțiunea comună a Franței și Rusiei. *Matin* neagă, că a voit să comită tradare. În buzunarul său au aflat lista cu numele tuturor atașatilor. — În privința trădării de alt-cum decurge încă cercetarea, așa că nu se poate ști ce este adevăr și ce este fictiv.

— **Cea mai scăzută temperatură.** De multă vreme se credea că împrejurările localității siberiane Versoiansk, cu o temperatură minimală de aproape 69.8 grade sub zero e cel mai rece Pol nord de pe pământ. Se anunță acum că piciorul rus Borisoff care a vizitat insula Nevoie-Semlia a aflat că acolo temperatura e și mai scăzută. Cu ocazia unei excursiuni în cele două insule principale a găsit o cutie conținând un termometru maximal și altul minimal. După ele se vede că în acele regiuni cea mai mare căldură e de + 15 grade, iar frigul se scoboară la 70 grade sub zero.

— **Catastrofă pe mare.** Din Brema vine știrea, că vaporul german *Bedke* în urma viforului pe mare a naufragiat și s'a scufundat împreună cu pasagerii. Detalurii lipsesc, așa că nu putea ști, câte vieți au perit între valuri.

— **Cadavre în pădure.** Din Deva se telegrafează, că în pădurea aproape de oraș a fost aflat cadavrul proprietarului Dăni Imre. Lângă el s'a găsit o peatră cruntă, cu care i-s'a fost zdro-

bit capul. Cercetarea pornită a dovedit că nepotul său cu care era certat a comis omorul din răsunare.

— **Cântece de războiu japoneze.** Musica japoneză — cum afirmă călătorii europeni, n'are nici un timbru, lipsindu-i melodia, așa că urechia noastră de fel nu se simte satisfăcută. Cu toate acestea puține națiuni sunt pe pământ, la cari cântarea să aibă așa mare importanță, ca la Japonezi. Japonezul toate momentele, ce întâmpină în viață, aibă ele însemnătate ori n'aibă, le îmbracă în cântare, așa evenimentele de stradă, doliul, bucuria, însuflețirea, cu un cuvânt toate câte se întâmplă în jurul său ori merită ori nu merită să fie cântate dar el cântă.

Este deci natural, că acum cu izbucnirea războiului aceste cântece, mai ales cele de caracter războinic s'au sporit ca bureții, cu atât mai virtuos, cu cât guvernul supune toate ziarele unei cenzuri severe, așa că opiniunea publică se manifestă liber singur în aceste cântece.

Mai ales interesante sunt aceste cântece prin melodia lor naivă, aproape simplă primitivă, dar spiritul poetic tradă une ori forță, și se ridică până la culme adevărat poetică.

Un atare vers este următorul:

Omori! Omori! Omori! Omori!
Omori, până ce poți cu sabia mereu.
Omori! Omori! Omori! Omori!
Pân'ce numele tău

Ți-l înscrii printre eroi!

Un alt cântec de război descrie astfel câmpul de luptă:

Pe câmp vestejese earbă și flori
Totul se nimicește pe câmpul de război;
Dar glorie renume rămân în etern
Și pururi viază măreți sempitern.

Capitulațiune, cerșire de grație, soldatul japonez nu cunoaște, mai bine moare lovit de arma dușmanului. Aceste motive de asemenea sunt cântate într'un cântec de război, al cărui referen este următorul:

Mai bine cădere pe câmpul de luptă,
Decât a trăi din grație cerșită.

Și asta nu este o frază goală, dicție patetică. ci fapt de oare-ce soldatul japonez consideră de cea mai mare rușine dacă în luptă pierde fără armă în mână.

De asemenea formează obiect de însuflețire și steagul național cântat și în alte cântece războinice. Despre moarte, conjorm învățaturii religioșii sale, cugetă de tot nepăsător. Și această gândire încă află expresiune în poesii și cântece diverse.

Nu-ți pese: viață ori moarte
În numele împăratului înainte!
Ori unde omoară arma, dacă lovește,
Ear pe câmpul de luptă, ah frumoasă
este moartea.

În numele împăratului înainte!

Acum din incidentul conflictului cu Rusia, și contra acesteia s'au ivit cântece pline de ură și dispreț:

Tu Rusie războinică!
Mereu conturbă tu pacea Apusului?
În numele cerului și al omeniei. trebuie
Acum să te rupă Japonia!
Tu Rusie lașă!

Tu Rusie lașă!
În numele păcii ai răpit pământul,
Pe care l-am luat noi cu sânge japonez
Asta l-ai furat de la noi
Tu Rusie lașă!

Tu Rusie lăduroasă!
Tu fur al lumii! Te lauzi cu sborul vulturului tău?
Dar dacă va sbura din teacă sabia japoneză

Va tăia aripile aquilei tale!
Tu lăduroasă Rusie!

— **O conferență interesantă.** Principesa turcă Hairie-ben-Aid- a ținut la Viena o conferență asupra Haremului și a vieții sociale a femeii în Turcia. Conferențara a arătat ce fel de viață duce femeia în harem, desbrăcând această viață de nimbol poetic de care e înconjurată, și a insistat că o reformă e necesară.

Conferența a fost însoțită de portretele skiopice, cari au lămurit conferența și au fost studiate cu mare interes.

Moda Nouă ilustrată (București)! Nr. 9 (anul II-lea) a apărut cu o mare bogăție de noi modele de toalete, pentru doamne, domnișoare, toalete de confecționat cu toate variațiile de stoffe: postav, muselină, flanelă mătăsoasă, cașmir, jupon elegant, corsaje fantezie, manta pentru seara șemizetă-bluză, canotier, broderie rococo, brăseră, foi moderne, cofure elegante pentru dame și domnișoare, etc., etc.

Cronica Modei, Anton Panu în Rusia (de D. Teleor), Flașnetășul (Nuvelă. Sfirșitul), Alis (Otiliei. Impresii de Yvone), Ce n'ași da, Melancolie, Acrostich (poezii), Buduarul femeilor (Contra punctelor negre. După serate). Ancheta „Modei Noi Ilustrate“ (Răspunsurile cititoarelor la chestiunea: „E bine sau rău să existe divorțul?“)

Din largul lumii, Note, Cugetări, Devize, femei, Sfaturi pentru bucătărie, Poșta medicului, Jocuri recreative.

Tipar gratuit: Guler cochec. Premii de mare valoare acordate abonantelor. *O Pianina* în valoare de 1000 lei, precum și Mărtișăroare dela Radivon, Prețul 20 bani numărul.

— **Sămânțe bune.** Cine își iubește grădina și vrea să se bucure de cele mai frumoase flori și legume, să-și cumpere semințe de la furnizorul curței regale *Edmund Mauthner* în Budapesta. Str. Rottenbiler Nr. 33, care trimite gratuit la dorința ori-cui catalogul ilustrat pe 226 de pagini, și care indică prețurile. Acesta conține pe lângă semințele cele mai excelente, o mulțime de flori și legume interesante și surprinzătoare. cu stil perfect maghiar și român se primește numai decât în cancelaria avocatului!

— **Durere de stomac.** *Sgârciuri de stomac, catar greu de stomac, la boala de stomac învechite și împotriva lipset de ape, tit, mijloc sigur. Purgativ sigur, inerția cronică a intestinului gros, la lipsa de scaun purgativ fără dureri,* este thea întăritoare de stomac „*Centauria*“ a farmacistului *Kossuth*.

Cutia de probă 1 cor. 20 fil.

Cutia mare . . . 2 cor. — —

În contra tusei, catarului (troahnă) răgușelii, flegmei și iritațiunigâtului este de un efect eminent, pastilele de pept »*Senega*» Prețul 1 cor. Se pot căpăta în farmacia la »*Maria Fecioară*» a farmacistului *Kossuth Pál*, Arad, piața Boros-Béni Nr. 15.

DECLARAȚIUNE.

După-ce m'am convins că dl Ioan Iercoșan preot a fost insultat pe nevinovat și pe temeiul unei informațiuni tendențios rătăcioase în n-rul 215—1901 Noemvrie 17 al „Trib. Poporului“ și după-ce știu și aceea că dl părinte atacat prin articolul vătămător este de un caracter neexceptabil, cele scrise despre dînsul ca absolut lipsite de temei, le revoc și pentru-că în calitate de preot a fost expus la atâtea neplăceri și prigoniri prin aceasta îi cer iertare.

Sever Bocu.

Bibliografie.

„Sămănătorul“. Revistă literară săptămănală, apare în București, str. Regală Nr. 6 Anul III Nr. 5 din 22 Februarie v. 1904 are următorul sumar: N. Iorga: Boerimez franceză din România. — A. O. Iosif: Terține. — Ion Ciocărlan: P. Runcu. — Natalia Negru: Cântăreața (poesie). — H. Chendi: Cronică: Călugărul poet. — F. Frolo: Ispita (poesie). — Dări de seamă: I. Scurtu: Câteva clipe, poezii de Artur Stavri — Ștefan Popescu: Din carnetul unui pictor. — Red.: Răspunsuri.

— **Coruri bărbătești**, cvarteturi de Trifon Lugojanu:

1. *Calea mândrei și Dorul*, 1 — cor.

2. *Invierea* (poesia de Eminescu) — 2 cor.
De vânzare la librăria Petru Simtion în Arad și la autor (profesor seminarial).

A apărut: și se află de vânzare la librăria Petru Simtion în Arad:

1. *Calea Mândrei*. 2. *Dorul*. Coruri bărbătești pe motive populare de Trifon Lugojan, 1 cor.

A apărut: „*Invierea*“, Pentru cor bărbătesc de Trifon Lugojan. Prețul . . . cor. 2

Geniu pustiu, roman original inedit de M. Eminescu, *Romanul care a fost descoperit pentru literatura noastră, constituind prin caracterul său pur național una din cele mai bune cărți de educație românești* . . . cor. 2

Aur!... Dramă în patru acte de Constanța Hodoș . . . cor. 1.50

Modele românești de Minerva Cosma, caetul I. . . fil. 50

Povestiri și schițe. Un drăgălaș și frumos volum eșite din peana dlui S. Secula. Ar fi de dorit ca acest volum să nu lipsească din casa nici unui Român. Prețul . . . cor. 1.

Biblioteca scriitorilor români:

Vasile Alexandri, opere complete:

Proza Prețul . . . cor. 1. 50 fil.

Anton Pan, opere complete vol. I.

Povestea vorbeii . . . cor. 1 50 fil.

Stropi de rouă de Elena din Ardeal. Un frumos și elegant volum de poesii. Autoarea acestui volum e d-șoara Elena Simtion profesoară în Blaj cari de ani de zile a publicat scrierile ei în „Familia“ și alte reviste literare din România. Prețul . cor. 1.

Cel mai bun premiu pentru școlarii cari sunt diligenți este incontestabil și recomandat cu căldură pentru d-nii învățători:

Școlarul declamator versuri scrise și alese pentru școlarii și tineri, cari declamează la examene, zile onomastice, la concerte etc. de Nicu Stejărel prețul. . . fil. 50.

Sămănătorul cea mai bună revistă literară cari apare în București edată de cei mai distinși și erudiți literari și scriitori ai timpului present, cu un cuprins vast și de o mare valoare pentru iubitorii literaturii române. Apare în fiecare săptămână odată; fie care număr conține un vast și bogat cuprins. Prețul unui ex. . . fil. 20.

„*Moda Nouă*“, apare odată în săptămână anul II-lea cuprinzând numeroase gravuri de toalete de oraș, de visite, mantile, corzaje, matineuri, costume pentru doamne, d-șoare și copii, cum și un bogat și variat cuprins literar, la fie-care număr 1 ex. tipar gratuit numărul 25 fil.

Excelenta și mai mult apreciată

Biblioteca pentru toți, litere, arte, științe. Au apărut până acum 216 numere de un cuprins foarte interesant și variat. Traduceri din cei mai celebri și renumiți autori moderni români și străini lucrări originale, catalog special se trimite, la cerere, numărul costă . . . fil. 30.

„**Poporul Român**“ ziar săptămănal ce apare în Budapesta. . . fil. 04

„**Luceafărul**“ apare de două-ori pe lună numărul . . . „ 50

INSERTIUNI ȘI RECLAME.

Czettel Fülöp
Iemnării pentru edificii, parchet
și
magasinul de fabrică

pentru
recvisite de mäsar
ARAD, Strada Hunyady Nr. 2.
recomandă materialul în bransa această calitate cea mai bună și pe lângă prețur, de concurență.

Cu distinsă stimă:

Wallfisch Károly

118 9-15

cond. firmei Czettel Fülöp.

Cumpăr

pentru prețul cel mai mare posibil
hatne de iarnă și vară de bărbăți folosite, mobile pentru dormitoare, refectorii și altfel de mobile.

La cerere vin și la case.

Menczer Márton,

ARAD, Petöfi-utca Nr. 7.

151 7-10

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea Volta.

Nu e leac secret.

vindecă și înviorează sub garanție.

Aparatul acesta, vindecă și folosește contra durerilor de cap, urechi și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulației sângelui, anemie, amuțeli, tinitus de ureche, bătăi de inimă, sgârșiri de inimă, astma, suzul greu, sgârșiri de stomac, lipsa poftei de mâncare, răceală la mâni și picioare, slăbirea pește tot, reuma, podagră ischias, udului în pat, influența, insomniz, epilepsia, circula-

ția neregulată a sângelui și contra multor altor boale, cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. Inșușirea acestui aparat este, că vindecă nu numai din timp în timp, ci introduce constant în corpul omenesc binefăcătorul curent, când pe deoparte vindecă cu succes boalele aflătoare, pe de altă parte e cel mai bun scut contra îmbolnăvirilor.

Deosebită atențiune e a se da împrejurărilor, că acest aparat vindecă boale vechi de 20 ani.

În cancelaria mea se află atestate incurse din toate părțile lumii, cari prețuesc cu mulțumire invențiunea mea și ori-cine poate vedea aceste atestate. Pacientul, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca prin aparatul meu, primește banii înapoi.

Unde ori-ce încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu poate fi confundat cu aparatul „Volta”, care atât în Germania, cât și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu electro-magnetic prin deosebita-i putere vindecătoare, e în genere cunoscut, apreciat și răspândit.

Chiar și ieftinătatea estraordinară a crucei mele electro-magnetice o recomandă cu înțepire.

624 -195

Prețul aparatului mare e Cor. 6.

folosibil la morburii învechite.

Prețul aparatului mic e Cor. 4.

folosibil numai la copii și la femei de constituție foarte slabă.

Locul central principal de vânzare și expedare pentru țeară și străinătate e:

Müller Albert, Budapesta, V., str. Vadász 42./K
colțul str. Kálmán.

Fabrica de motoare în Dresda

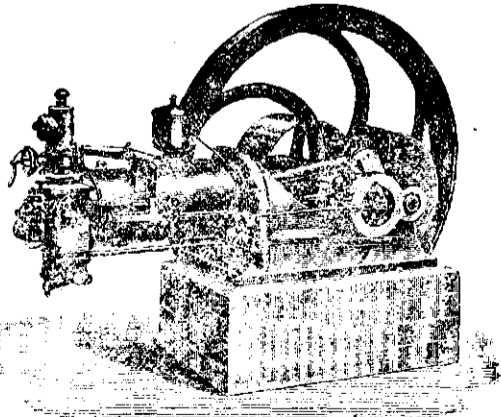
(mai înainte Hille) stabilimentul filie și atelier

GELLÉRT IGNÁ CZ și COMP.

Telefon 12—91 BUDAPESTA, VI. Calea Teréz 41. Telefon 12—91

Recomandăm ca recunoscute de cele mai perfecte motoare de Dresda de benzin, locomobile și motoare p. producere de gaz de cărbuni (generator).

Manipularca cea mai simplă și 64 distincții.

Cel mai ieftin motor. 8 decorații de stat.

3000 de mașini transportate în chipul cel mai culant.

Pentru mănare de mori, mănare, cămări de nutrețori în economie de lăptărie de tăiat lemne, ridicat de apă, tricerat și pentru alte lucrări economice și industriale. Motoarele din Dresda sunt cele mai perfecte, la toate expozițiile din lume, acestea au dobândit cele dintâi premii.

Condițiuni de plată favorabile. — Garantare absolută! —

NOU! Atelier principal în Budapesta. NOU!

am arangeat cu specialiști și mașiniști din Dresda

84 8—10

„Nădlăcana“

instituit de credit și economii, societate pe acți în

NÁDLAC (Nagylak) comitatul Cienadului.

Fondată la 1897 cu un capital social de 100.000 coroane în 1000 bucăți acți à 100 coroane.

Acordă: credite personale pe cambii, credite pe cambii cu acordare perire ipototecară, credite pe obligațiuni cu cavenți și împrumuturi pe amănete și efecte publice.

Primește: depuneri spre fructificare, după cari institutul plătește contribuția erarială; ear deponenții primesc după banii depuși 5% interese.

Direcțiunea.

Cel mai ieftin izvor de cumpărare în una din cele mai mari prăvălii de

Oroloage și giuvaricale

din Arad.

Pentru prețuri ne mai pomenite se pot căpăta la

Deutsch Izidor,

clăornicar și juvaerģiu

Arad, strada Templom.

(Palatul minorităților).

Oroloage de aur p. bărbați dela 18 fl. în sus

„ „ „ dame „ 12 „ „ „

„ argint „ bărbați „ 5 „ „ „

„ „ „ dame „ 6 „ „ „

„ oțel și nikel „ 2 „ „ „

Wecker „ 1.50 „ „ „

*Oroloage cu pendulă în rate pe lângă

1005 131— aceleași prețuri.

Primește și schimb obiecte de lux,

cumpără pe lângă prețul cel mai înalt

posibil, aur și argint călcat.

— Telefon n-rul 438. —

Diplomă de aur 1891. Oradea-Mare.

SCHÄFFER JÓZSEF

compactior. 1045 90—

ARAD, Strada Tabajdy Károly.

Execută tot felul de

lucrări de compactorie

dela executarea cea mai simplă până

la cea mai de lux. — Comandele din

loc și provincă se efectuează prompt

și punctal. — Lucru bun și solid.

Prețuri moderate. Serviciu punctal.

Indată efect surprinzătoriu!

Nou! Jahner-Crème fără grăsime. **Nou!**
Mai nou product igienic pentru înfrumșetarea și nobilitarea pielii.

Efectul indată fără exemplu consistă prin aceea, cumcă pelea obrazului, prin aceeași ușoară încordare, consistă asemenea unei neteziuni de marmor alb și fineță, care acū niel prin un alt mijloc de înfrumșetare nu s'a dobândit.

Un mijloc de înfrumșetare prin însușirea aceasta cum e Jahner.

Crème fără grăsime agitează în tot locni o sensatiune insuflețită. Mai perfect pe teranul pentru îngrigirea înfrumșetării. Nesticăcios! În moment efect.

Pe timpul întrebunțării dispar peste galbene, hube de înferbințări, bubite, sgrăbunțe și altele pentru necurățirea pielii.

Netezește sbărcitură și semn de bubat, acoardă însuși la persoane mai bătrâne o culoare de obraz jună proaspătă și grațioasă; obrazul, grumazul, brațele și mâinile conservă o frumșeță frapantă și o culoare dragostoasă.

Jahner-Crème fără grăsime să poate mai virtos ziua cu succes a se întrebunța. Nu conține nici argint viu, nici plumb. 1 tegulă 1 coroană.

Jahner săpun. Acest săpun servește spre conservarea și nobilitarea pielii, este liber de ori-ce aspreală și eserecătă infuinața cea mai binefacătoare asupra pielii. La întrebunțarea Jahner-pomadeli trebuie mai întâiu să spălăm cu acest săpun, prin ce efectul pomadeli se naintează foarte esențial. 1 drb. 60 fileri.

Jahner pudră. Jahner-pudră este nedisputaver non plus ultra a tuturor pudrelor. Este un pudră pentru bal, salon, de toate zilele precum și pentru înfrumșetarea pelei, care are însușirea nu numai de a scoperi, ci este și absolut nesticăcios. Jahner-pudră este un product perfecționat, care în privința bunătății a fineței și a neperniciosității este asemenea ori-cărui pudră indigen și din țări externe. Pentru blondine să la rosa s'au alb; pentru brunete (chamois, galbeniu) rosa sau alb. 1 șatulă 1 coroană.

Jahner apă de gură. Cel ce-și spală gura regulat seara și dimineața cu Jahner apă de gură nu va avea nici-când dinți găuroși și delatură durerea de dinți. Nu se poate destul recomanda la carne burețioasă al dinților. Toemal așa se potrivește la dinți cu rădăcini clătinate. Un mijloc sigur contra cărnii dinților ușor sângeroase. Contra putrezirii cărnii dinților. La dureri de dinți reumatice. Foarte prețioasă este la înlăturarea respirațiunii rău mirositoare. 1 sticlă 1 coroană 40 fileri.

Jahner pasta de dinți. Liber de săpun. Mai toate persoanele cari întrebunțează pasta cu săpun conținătoare, au la marginea dinților o peatră acră cafeniu deschis; carnea dinților e moale și ușor sângeroasă! Este dară a se recomanda tuturor, cari țin la valoarea dinților sănătoși și frumoși Jahner pastă de dinți fără săpun. 1 dosă 1 cor.

Jahner pomadă pentru creșterea părului. 1 Tegula 2 coroane.

Jahner esență de păr. Aceasta întărește perii deja clătinați, înaintează în mare măsură creșterea și contribuie hotărît la deplina înlăturare a mătreței din cap. 1 sticlă 1 coroană 60 fileri.

Jahner vâpseală de păr. Resultat reușit! Nu descolorează! Culoare naturală a părului! Cel mai nou nesticăcios mijloc care indată după prima întrebunțare recăștigă culoare naturală a părului încăruntit, alb și roșu, precum părul din barbă și sprâncene, după plac brunetă și neagră sau blondină. Aplicarea este foarte simplă și este alăturată în instrucțiunea dată fie-cărui etui. O neisbândă a coloritului după precisa instrucțiune de întrebunțare de sigur nu să întâmplă.

La cumpărare să se spună apriat ce culoare se poștește (negru, brunet sau bël) pentru părul încăruntit. Un carton 4 cor.

Jahner apă blondină. Părul nu prea frumos bël, roșu și brunet să poate în timp foarte scurt bël-auriu colora. Apa blondina este pe deplin nesticăcioasă, fluidul e fără culoare și miros, care nu colorează nici pelea, dar nici pănzăturile albe. 1 sticlă 4 coroane.

Părul alb nu să poate cu apa blondina colora. Pentru părul alb se convine numai Jahner vâpseală de păr.

MIJLOC DE VINDECARE.

Tusk. Bomboane de Dr. Oppolzer. Un mijloc foarte aprobat contra catarhului a organelor de respirat, contra tusei, răgușelei, contra gâdelării în ghit, catarhului de plămâni, a respirației grele. 1 șatulă 80 fileri.

Fluidul pentru Rheumatism și Gicht a lui Dr. Hoffmann. Un mijloc aprobat încă de mulți ani contra Gichtului, Rheuma, dureri de nervi, Neuralgia, Rheuma, în musculi, Exudate, Iochias, Ucran tirea unor membre, înțepenirea musculilor și coardelor ohlaviturilor și durerilor din crucea spatelui. 1 sticlă 80.

Pilulele curățitoare de sânge a lui Dr. James. Pilulele acestea curătesc sângele, lritează activitatea matelor și înaintează mișcarea scaunului, depărtează toate sururile rele, ferea stricată și rămășițele rămase din alte beteguri. 1 boiță 80 fileri.

Balsam de Dr. James. Balsamul acesta încălzește rânza și sângele îngreoiat, depărtează acriciunea, fiegma și ferea superfluă și prin aceasta produce o mistuire proaspătă, prin urmare aduce mistuirea rânzei (stomachului) în mișcare nouă și escită pofta la mâncare și beutară. Balsamul acesta depărtează vânturile, sporește activitatea intestinelor, delatură ridicarea din stomach, amărăciunea, greața de cap și amețiala. 1 sticlă 80 fileri.

Unsoare de rie a prof. Kaposi. Această unsoare se aplică cu bun rezultat nu numai la rie ci și la tot felul de excrescenții a pielii. 1 tegulă 1 coroană.

141 2-16

Comandele să se adreseze la

RUDOLF JAHNER, apotecariu.

Temesvár-Fabric strada principală Nr. 70.

CORNEL TĂMĂȘDAN

neguțator de condimente, delicatose și ape minerale
în ARAD

Calea Archiducelui Iosif Numărul 12.

Recomandă depositul său bogat arangeat, unde se poate căpăta: marfă colonială, delicatose, cea mai fină teă din străinătate, rum, procurate din sursele cele mai renumite, tot felul de ape minerale, vinuri din patrie și străinătate, șampanie franceză și ungară, cognacuri pe lângă prețurile cele mai echitabile.

— Sămênțe de sêmênat de ale lui Mauthner. —

Pachetare gratuită. La cumpărare cu bani gata 20% rabat.

■ N-rul Telefonului 419. ■

158 2-20

ARAD, Tipografia Aurel Popovici-Bucina.

Nou atelier pentru fabricare de roti și trasuri!

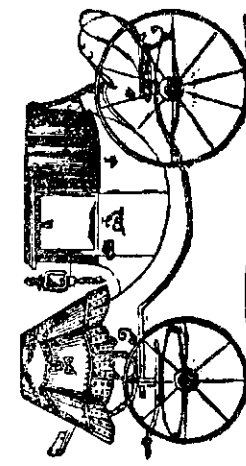
Am cunoscut a aduce la cunoștință on. public din loc și din provincă, că la

Arad, strada Kossuth n-rul 18

am deschis un

atelier pentru fabricare de roți și trasuri

corespunzătoare recepițelor moderne.

Indoinesc în acest atelier toate lucrările și reparaturile corăpușătoare solide și prompt, pe lângă prețuri avantajoase. Provoacă-mă la faptul că unam la fabrică de mâna I. am lucrat, sunt în poziția de a putea călăface pe deplin m. on. public, pentru al cărui sprijin mă rog.

Cu deos. stimă

1068 26-30

Kiss Odön, fabricant de roți și trasuri.

Prăvălie nouă!

ifj. FITUS JOZSEF

prăvălie și magazin de sticlă, porțelan, lampe și rame de tablouri.

ARAD, Strada Forray nr. 4

Pe lângă prețuri moderate se află de vânzare vase de porțelan pentru cafea, ceaiu vase de lavoar, obiecte de gâlă din majolika, lampe de masă și pendante, tot felul de obiecte de sticlă, obiecte de cristal, colorate șel.

173 1-15

„MUREȘANUL”

instituit de credit și economii, societate pe acții în

MARIA-RADNA.

Fundat și deschis în 15 Noemvrie 1897.

Capital social fl. 40.000, în 400 acții de fl. 100.

Acoardă: credite personale pe cambii; credite pe cambii cu acoperire ipototecară; credite pe obligațiuni cu cavenți până la fl. 50; și împrumuturi pe amanete și efecte publice.

Primește: depuneri de bani spre fructificare, după cari institutul plătește contribuția erarială; ear' deponenții primesc după bani depuși până la 1000 5% de la 1000 în sus 6% interese.

Directiunea.